

ARBEIDSRETTEN

DOM

Avsagt: 2. mai 2019

Saksnr.: 21/2018

Lnr.: AR-2019-14

Dommere: Jakob Wahl
Eli Mette Jarbo
Georg Fredrik Rieber-Mohn
Tor-Arne Solbakken
Kim Nordlie
Unni Rasmussen
Karin Erlimo

Saken gjelder: Fagbrevtillegg

Landsorganisasjonen i Norge med
Fagforbundet

Advokat Imran Haider

mot

1. Arbeidsgiverforeningen Spekter
2. Nettbuss AS

Advokat Tarjei Thorkildsen
Rettslig medhjelper: Advokat
Rajvinder Singh Bains

DOM

- (1) Saken gjelder tvist om rett til fagbrevtillegg etter Funksjonæroverenskomsten i Nettbuskonsernet.
- (2) Tvisten står mellom LO Stat/Fagforbundet på den ene siden og Arbeidsgiverforeningen Spekter (Spekter) og Nettbuss AS (Nettbuss) på den andre. Tvisten har sin bakgrunn i krav om fagbrevtillegg for teamledere, trafikkleidere og bemanningsledere ved Nettbuss Drammen AS og Nettbuss Trøndelag AS (nå Nettbuss Midt-Norge) etter lønnsoppgjøret i 2016.
- (3) **Sakens tariffrettslige ramme**
- (4) Mellom Spekter og dens medlemmer og Landsorganisasjonen i Norge (LO) v/ LO Stat og dens medlemmer er det inngått hovedavtale for perioden 1. januar 2018 – 31. desember 2021. Virksomhetene i Spekter inndeles i overenskomstområder. Nettbuss er overenskomstområde 5. Overenskomstene i Spekterområdet består av en generell del, del A, som forhandles mellom Spekter og LO Stat. Denne er felles for alle virksomheter innenfor overenskomstområdet. Del B er overenskomstens spesielle del, og denne forhandles mellom en virksomhet og forhandlingsberettigede forbund/foreninger under LO Stat.
- (5) Mellom Spekter og Nettbuss på den ene side og LO Stat, Norsk Transportarbeiderforbund, Fagforbundet, Norsk Jernbaneforbund, Handel og Kontor i Norge og Forbundet for ledelse og teknikk på den andre side er det inngått B-dels-overenskomst for funksjonærer i Nettbuskonsernet (Funksjonæroverenskomsten) gjeldende for Nettbuss og Nettbuss Travel AS. Funksjonæroverenskomsten ble opprettet i 2015.
- (6) Funksjonæroverenskomsten 2016-2018, som var den som gjaldt på tidspunktet da tvisten oppsto, inneholder i punkt 4 generelle lønnsbestemmelser. Punkt 4.2 Lønssystem lyder:

«Lønn fastsettes etter en vurdering av arbeids- og ansvarsområde, kompetanse og hensynet til å kunne rekruttere og beholde kvalifisert arbeidskraft.

Følgende minste årslønnssetser gjelder:

Trafikk/Bemanningsleder	kr 400 000,-
Regnskapsmedarbeidere	kr 345 000,-
Lønnsmedarbeidere	kr 345 000,-
Øvrig administrativt personale	kr 345 000,-

For annen drift utenfor kjernevirksomheten fastsettes lønn etter forhandlinger mellom de lokale partene på avdelingsnivå.

Minstelønssatsene for arbeidstakere med relevant fagbrev er kr. 10,- per time over disse minstelønssatsene.

Det tilstås et fagbrevtillegg ut over individuell lønn på kr. 10,- per time ved dokumentasjon av relevant fagbrev.

Merknad:

Det gis et generelt tillegg til alle på kr 4,00 per time per 1. april 2016.

Det gis per 1. april 2017 et generelt tillegg på kr 3,00 per time, som kommer i tillegg til resultatet i mellomoppgjøret.

For arbeidstakere med rett til frikort gis et generelt tillegg på kr 2,00 fra 1. juli 2016.»

- (7) I punkt 4.4 er det inntatt en bestemmelse om lønnsjustering i forbindelse med endring av ansvar og kompetanse:

«For ansatte som i perioden får endring av kompetanse og ansvarsområde, skal det foretas fortløpende vurdering av lønn for den/de det gjelder i henhold til følgende kriterier:

- utdanning/kurs
- realkompetanse
- utvidet ansvarsområde
- mer komplekse arbeidsoppgaver
- faglig dyktighet i henhold til kvalitetskrav og spiss- og breddekompetanse»

- (8) Funksjonæroverenskomsten 2018-2020 er lik på disse punktene, bortsett fra endrede satser og endret merknad til punkt 4.2. Dette er uten betydning i vår sak.

(9) **Tariffhistorikken**

- (10) I Spekters overenskomstområde 5 er det to overenskomster: Bussbransjeavtalen, som er identisk med tilsvarende overenskomst i NHO-området, og Funksjonæroverenskomsten. Ca. 200 av Nettbuss-konsernets 4 500 ansatte er omfattet av Funksjonæroverenskomsten. Overenskomsten ble etablert i 2015 for administrativt ansatte i Nettbuss. Ved etableringen inneholdt ikke overenskomsten bestemmelser om fagbrevtillegg.

Funksjonæroverenskomsten er en minstelønnsavtale, mens Bussbransjeavtalen i hovedsak er en normallønnsavtale. De fastsatte lønnstabellene i Bussbransjeavtalen angir lønn henholdsvis med og uten fagbrev.

- (11) Ved tariffrevisjonen i 2016 fremsatte arbeidstakerorganisasjonene blant annet slikt krav:

«4.4 Lønnsjustering ved endring av ansvar og kompetanse

Nytt siste avsnitt:

Ansatte med fagbrev skal ha et fagbrevtillegg på kr 11,00 per time på den til enhver tid gjeldende lønn.

Til stillinger hvor det kreves spesielle sertifiseringer skal det gis et kompetansetillegg.»

- (12) Forhandlingene førte ikke frem, og oppgjøret gikk til mekling. Den reviderte overenskomsten trådte i kraft 1. april 2016. I tillegg til justering av minstelønssatsene, ble partene enige om følgende, som ble tatt inn i punkt 4.2 Lønssystem:

«Minstelønssatsene for arbeidstakere med relevant fagbrev er kr 10,- per time over disse minstelønssatsene.

Det tilstås et fagbrevtillegg ut over individuell lønn på kr 10,- per time ved dokumentasjon av relevant fagbrev.»

(13) **Nærmere om bakgrunnen for tvisten**

(14) Den 15. desember 2016 ble det avholdt forhandlingsmøte mellom Nettbuss og Norsk Transportarbeiderforbund, Fagforbundet, Norsk Jernbaneforbund og Yrkestrafikkforbundet vedrørende fagbrevtillegg for teamledere ved Nettbuss i Drammen. Protokollen fra møtet lyder:

«Sak: fagbrevtillegg kr 10 pr time.

Nettbuss:

Ved tilsetning av teamledere i Drammen ble det rekruttert teamledere som tidligere hadde vært sjåfører i selskapet. Dette var en fordel både for selskapet, og for de sjåfører som fikk muligheten til et opprykk i selskapet. Dette var i tillegg fordelaktig for begge parter da en andel av stillingen inneholdt kjøring av buss, samt at ny leder kjente godt til de arbeidsoppgavene som tillegger en sjåfør.

Stilling som teamleder lønnes godt over sjåførlønn, og under lønnsdannelsen for teamlederstillingene ble sjåførlønn, med full ansiennitet lagt til grunn. Da to av de tre rekrutterte teamlederne hadde fagbrev som sjåfør måtte også dettes legges inn for å få en tilstrekkelig differanse mellom sjåførenes lønn, og teamleders lønn. Da fagbrev ikke var et kompetansekrav for teamlederstillingene, vurderte man det dit at man måtte ha et likelønnsprinsipp for stillingene. Dette likelønnsprinsippet medførte at også den teamleder som ikke hadde fagbrev i utgangspunktet fikk samme lønn som de to teamlederne som hadde fagbrev fra tidligere. Dette ble oppfattet rettfærdig da fagbrev ikke var et kompetansekrav for stillingene.

Nettbuss ser meget positivt på at teamleder som opprinnelig var uten fagbrev har valgt å tilegne seg samme kompetanse som de to andre teamlederne, ved at han nå har tatt fagbrev og nå er på lik linje med sine teamlederkolleger når det gjelder formell kompetanse.

Når det gjelder krav om tillegg for relevant fagbrev, må vi si at dette er ivare tatt under lønnsdannelsen ved det likelønnsprinsipp som ble lagt til grunn for de tre teamlederstillingene i utgangspunktet. Det vil nå være feil å gi tillegg for avlagt fagbrev når den ansatte i realiteten har tatt etterutdanning for å komme på samme kompetansenivå som sine kolleger, og som ikke får ytterligere tillegg for den samme formelle kompetanse de fikk godtgjort under lønnsdannelsen.

Anføring fra forbundene:

Forbundene mener at Nettbuss ikke følger det de mener skal være forståelsen av funksjonæravtalens bestemmelser vedrørende fagbrevtillegg.

Forbundene hevder at riksmeglernes møtebok 3.-5. mai ikke blir gjennomført etter avtale, da Nettbuss sin forståelse av fagbrevtillegg i funksjonæroverenskomst del B ikke er tilstede. Forbundene mener avtalens tekst; *Det tilstås et fagbrevtillegg utover individuell lønn på kr 10 pr time ved dokumentasjon av relevant fagbrev.*

Forbundene krever etterbetalt kr 10,- pr time fra 1. april 2016.»

(15) Tvisten var deretter gjenstand for forhandlinger mellom Spekter/Nettbuss og LO Stat/Fagforbundet 22. mars 2017. Fra dette møtet ble det skrevet slik protokoll:

«LO Stat anfører at i Funksjonæroverenskomsten 4.2 heter det at «det tilstås et fagbrevtillegg ut over individuell lønn på kr. 10,- pr. time ved dokumentasjon av relevant fagbrev». Dette betyr at alle som kan dokumentere et slikt fagbrev får sin lønn økt med kr. 10,- pr. time fra 01. april 2016. I denne sak vil det gjelde teamledere med fagbrev.

Spekter anfører at fagbrev ikke er et krav til stillingene som teamleder, og at man ved lønnsfastsettelse ved ansettelse har vurdert den enkelte medarbeiders kompetanse ved ansettelsestidspunktet som grunnlag for individuell avlønning.

Partene fastslår at det er ikke var mulighet til å oppnå enighet.»

- (16) Fagforbundet og Nettbuss avholdt forhandlingsmøte 1. juli 2016 om fagbrevtillegg for forbundets medlemmer på driftssentralen i Nettbuss i Trondheim. Protokollen fra møtet lyder:

«Fagforbundet:

Krav om fagbrevtillegg for ansatte på Driftssentralen

Vi krever fagbrevtillegg for våre medlemmer på DS i Trøndelag med fagbrev tunge kjøretøy (bussfagbrev) fordi vi mener dette fagbrevet er relevant for den jobben de gjør. Dette med bakgrunn i § 4.2 i Konsernoverenskomsten [Funksjonæroverenskomsten] der det står: Det tilstås et fagbrevtillegg på kr 10,- pr time ved dokumentasjon av relevant fagbrev.

Vi krevde forhandlinger om dette kravet den 31.05.16, noe bedriften har avslått.

Hvorfor fagbrev for buss er relevant for ansatte på Driftssentralen:

De bidrar med sin kunnskap om regelverket i bransjen, og forståelsen av det arbeidet sjåførene gjør, slik at sjåførene og bedriften kan være trygge på at jobben de gjør er innenfor lov og regelverk, F.eks. kjøre-hviletidsbestemmelser ifm bytte av skift, turoppdrag, ekstrakjøring osv.

Daglig kunnskapsdeling med de på arbeidsplassen som ikke er like trygge i lov og regelverk.

De tar avgjørelser på vognbytter som går på tekniske vurderinger og HMS vurderinger, f eks mønsterdybde på dekk ol.

De svarer på spørsmål fra sjåfører om kjøretøy, vegtrafikklovgivning, HMS bestemmelser ol. Et annet moment som kan tas med er at det fagbrev som finnes for kontoransatte er lite relevant for våre yrkesgrupper på DS.

Nettbuss AS

Under tariffrevisjon 2016 ble siste setning anført med tanke på fagbrev for ovennevnte «yrkesgrupper» i tabellen. Det eksisterer ikke i dag egen fagbrevopplæring for trafikkledere/bemanningsledere og Nettbuss anser ikke fagbrev innen annet yrke som relevant. Fagbrev som sjåfør er kun relevant når man utfører sjåførarbeid og er tilsatt som yrkessjåfør.

Videre ble partene under forhandlingene enige i at det skulle være fagbrevtillegg i administrative stillinger der hvor dette fantes og var relevant, eksempelvis kontor, renhold og regnskap. Disse yrkene har fagbrevopplæring og således var det riktig at også et fagbrev her ville bli kompensert på lik linje med fagbrev som sjåfør.

Fagbrev er ikke vektlagt ved tilsetning og har ikke vært vurdert som relevant ifm stilling ved DS. I tillegg har man ved tilsetning [...] hensyntatt den lønn som vedkommende måtte ha hatt som sjåfør inkl. fagbrevtillegg.

...»

- (17) Denne tvisten var gjenstand for forhandlinger mellom LO Stat/Fagforbundet og Spekter/Nettbuss 2. mai 2017. Fra dette møtet ble det skrevet slik protokoll:

«LO Stat anfører at man krever fagbrevtillegg for våre medlemmer på Driftssentralen i Trøndelag med fagbrev tunge kjøretøy (bussfagbrev) fordi vi mener at dette fagbrevet er relevant for den jobben de gjør. Dette med bakgrunn i pkt. 4.2 i konsernoverenskomsten

[Funksjonæroverenskomsten] der det står: «Det tilstås et fagbrevtillegg på kr. 10,- pr. time ved dokumentasjon av relevant fagbrev.»

Spekter anfører at fagbrev ikke er et krav til stillingene ved driftssentralen i Trøndelag, og at man ikke anser fagbrev tunge kjøretøy (bussfagbrev) som relevant fagbrev.

Partene fastslår at det ikke var mulighet til å oppnå enighet.»

- (18) LO Stat anmodet 8. mars 2018 Spekter om et nytt møte for å se om det ville være grunnlag for å enes om forståelsen av punkt 4.2 i overenskomsten og løse tvisten ved Nettbuss' avdelinger i Drammen og Trøndelag. Etter det opplyste ble det avholdt møter mellom Spekter og LO Stat 19. april 2018 og det var kontakt senere utover våren, frem til slutten av juni 2018. Det er ikke utferdiget protokoller fra disse møtene. Det ble imidlertid utvekslet e-poster mellom Spekter ved spesialrådgiver og advokat Øyvind Sollie og LO Stat ved advokat Imran Haider. I e-post 25. mai 2018 fra Haider til Sollie fremgår det:

«Hei,

Jeg viser til telefonsamtale i stad, hvor jeg nevnte at jeg hadde hatt møte med mine, spesielt for å drøfte forlikstilbudet om utbetaling av fagbrevtillegg fra mai 2018 fra bedriften hva gjelder teamlederne Drammen.

Forbundet er klare på at tillegget skal gis fra tariffoppgjøret i 2016 og er villige til å bringe saken videre. Forbundet ønsker gjerne en avklaring av forståelsen av funksjonæravtalen.

Er det imidlertid rom for en mellomløsning hvor teamlederne ikke får tillegg fra mai 2018, men mai 2017? Begge parter tar si så fall et år på sin kappe. Jeg vet ikke om forbundet er villig til å akseptere en slik løsning, men er forannevnte noe å jobbe videre med?»

- (19) I e-post 21. juni svarer Sollie følgende til Haider:

«Viser til e-poster fra deg og beklager at vi ikke har kommet tilbake til dere tidligere.

Vi har hatt nye runder med arbeidsgiver i denne saken, og vil innledningsvis understreke at arbeidsgiver selvfølgelig er positiv til at arbeidstakere får økt sin kompetanse, og at dette når det foreligger relevant fagbrev, kompenseres i tråd med de inngåtte avtaler. I den forbindelse vil vi vise til at Nettbuss er kjent med at en ansatt ved Nettbuss Drammen, som ikke er teamleder, nå har fått fagbrev. Vedkommende vil derfor få tillegget, når han, i tråd med de interne rutineene man er enige med de tillitsvalgte om, fremlegger dokumentasjon fra Opplæringsnemnda.

I det foreliggende tilfellet fastholder vi imidlertid at de tre aktuelle arbeidstakerne har fått kompensert sitt fagbrev gjennom sin individuelle avlønning herunder utbetalte bonuser de siste årene. Vi avviser derfor at de tre teamlederne har krav på ytterligere tillegg på kr 10 i timen med henvisning til relevant fagbrev. Utbetaling av ytterligere tillegg vil slik vi ser det innebære at de aktuelle arbeidstakerne for uttelling for fagbrevet to ganger.»

- (20) I e-post samme dag skriver Haider til Sollie:

«Dette skjønnte jeg ikke for du snakket om tillegg kunne betales fra 01.05.18, mens vårt mottilbud var at bedriften ga tillegget fra 01.05.17 som en mellomløsning på vårt krav om tillegg fra 01.05.16.»

- (21) Sollie svarte til dette i e-post 22. juni:

«Hei

Skjønner at du spør. Bakgrunnen er at vi har vurdert saken på nytt sammen med arbeidsgiver, og kommet til at vi fastholder vårt opprinnelige standpunkt om at de tre arbeidstakerne allerede har fått godtgjort denne kompetansen.

I og med at dere ikke aksepterte vårt opprinnelige tilbud, men i stedet kom med et nytt krav, mener vi at vi ikke lenger er bundet av vårt opprinnelige tilbud.»

(22) Advokat Haider svarte følgende i e-post samme dag:

«Hei

Dumt at det ikke ble noen løsning.

Jeg har snakket med mine klienter, og fått beskjed om å ta ut stevning.

Dette til orientering.»

(23) LO Stat med Fagforbundet tok ut stevning for Arbeidsretten 27. september 2018. Spekter og Nettbuss innga tilsvaer 9. november 2018. Hovedforhandling ble avholdt 19. og 20. mars 2019. To partsrepresentanter og fire vitner avga forklaring. Dom i saken har ikke blitt avsagt innen fristen i arbeidstvistloven § 56 andre ledd på grunn av reisefravær blant dommerne.

(24) **Partenes påstandsgrunnlag og påstander**

(25) *LO Stat* med Fagforbundet har i korte trekk anført:

(26) Ansatte i Nettbuss som er omfattet av Funksjonæroverenskomsten og som hadde relevant fagbrev per 1. april 2016, må også være omfattet av overenskomstens bestemmelse om fagbrevtillegg til individuell lønn.

(27) Dette er det alminnelige tariffrettslige utgangspunktet, jf. ARD-1993-55. Det er ikke spørsmål om tilbakevirkning. Det kreves ikke utbetalt fagbrevtillegg fra før 1. april 2016.

(28) For Arbeidsretten har arbeidsgiversiden anført at fagbrevtillegget bare skal gis til ansatte som erverver fagbrev etter 1. april 2016 fordi en annen forståelse av bestemmelsen vil gi uttelling for fagbrev to ganger. Det blir feil å hevde at det gis dobbelt fagbrevtillegg. Det kan ikke være slik at tillegg gitt etter Bussbransjeavtalen skal få betydning ved overgang til Funksjonæroverenskomsten.

(29) Ordlyden i bestemmelsen er helt generell og den har ingen regel om virkningstidspunkt. Bestemmelsen gir som sådan ingen særskilt veiledning for løsning av tvisten.

(30) Bakgrunnen for at krav om fagbrevtillegg etter Funksjonæroverenskomsten ble fremmet i lønnsoppgjøret i 2016 var et ønske om å likestille øvrige ansatte med bussjåførene, og for å

sikre at lønna til bemanningsledere, teamledere og trafikkleidere skulle ligge høyere enn for bussjåførene.

- (31) I oppgjøret var det bestemmelsen om fagbrevtillegg til den individuelle lønna som var det som ga økonomisk uttelling. Virkningstidspunktet ble ikke diskutert, verken under forhandlinger eller mekling.
- (32) Det ble også fremmet krav om fagbrevtillegg for renholdere, verkstedarbeidere og hjelpearbeidere etter Bussbransjeavtalen. Renholderne oppnådde å få fagbrevtillegg. For dem har ikke virkningstidspunkt vært et tema, selv om også disse har en minstelønnsavtale.
- (33) I innledningen av tvisten for Arbeidsretten, ble krav om fagbrevtillegg avvist fordi fagbrev som bussjåfør ikke ble ansett som relevant for de aktuelle stillingene. I denne sammenhengen kan det også vises til at det ble gitt et forlikstilbud fra arbeidsgiver som heller ikke tok utgangspunkt i at tillegget kun skulle gis for nye fagbrev. Det er videre dokumentert i saken at ansatte med og uten fagbrev fikk samme lønn ved tilsetting i stillinger som bemanningsledere, teamledere og trafikkleidere.
- (34) For fagbrevtillegg til minstelønna er det ikke anført at det kun skal gjelde for fremtidige fagbrev. Dersom saksøkte mente at det skulle gjelde en så spesiell forutsetning for fagbrevtillegg til individuell lønn, måtte det ha fremkommet uttrykkelig av bestemmelsen.
- (35) Et slikt virkningstidspunkt som saksøkte anfører, vil kunne gi svært urimelige utslag. For eksempel vil det for ansatte både med og uten fagbrev som fikk samme lønn ved tilsetting i funksjonærstillinger, kunne skje at ansatte som tar fagbrev etter 1. april 2016 får høyere lønn enn dem med fagbrev fra før denne datoen. Det samme vil kunne skje ved nyansettelser.
- (36) Det er nedlagt slik endret påstand:

**«1. Funksjonæroverenskomsten del B punkt 4.2 er slik å forstå at personer med relevant fagbrev ervervet før 1. april 2016 også omfattes av bestemmelsen om fagbrevtillegg.
2. Det er tariffstridig at teamlederne i Nettbuss AS, Drammen, og trafikkleiderne og bemanningslederne ved driftssentralen i Nettbuss AS, Trøndelag, med relevant fagbrev pr 1. april 2016, ikke har fått utbetalt fagbrevtillegg fra 1. april 2016.
3. Aktuelle teamledere, trafikkleidere og bemanningsledere ved Nettbuss AS får etterbetalt fagbrevtillegg fra 1. april 2016, jf. påstand 1 og 2.»**

- (37) *Spekter og Nettbuss* har i korte trekk anført:
- (38) Fagbrevtillegg gjelder for ansatte som erverver og som kan dokumentere relevant fagbrev etter virkningstidspunktet for Funksjonæroverenskomsten 2016 - 2018. Dette innebærer at

fagbrevet må være ervervet etter 1. april 2016 og må dokumenteres i samsvar med Nettbuss' retningslinjer for slik dokumentasjon.

- (39) Dette utgangspunktet er i tråd med et generelt rettslig prinsipp om at nye ytelser først blir aktuelle for nye tilfeller som inntreffer etter at tariffbestemmelsen trådte i kraft, jf. ARD-1993-55 og ARD-1993-132.
- (40) Dersom saksøkers forståelse legges til grunn betyr det at fagbrevtillegget gis tilbakevirkende kraft.
- (41) Ordlyden i overenskomsten punkt 4.2 peker fremover. Fagbrev som forelå var dokumentert og hensyntatt allerede etter Funksjonæroverenskomsten fra 2015. Etter punkt 4.2 i 2015-overenskomsten skulle lønn fastsettes etter en vurdering av blant annet kompetanse.
- (42) Det Spekter og Nettbuss sa ja til i lønnsoppgjøret i 2016 var selve kravet om fagbrevtillegg. Dette henger godt sammen med at et uttrykt mål i lønnsoppgjøret i 2016 var kompetanseheving, og at deler av lønnsøkningen skulle knyttes til dokumentert ny kompetanse. Virkningstidspunktet ble ikke diskutert fordi kravet gjaldt kompetanseheving og som sådan måtte gjelde fremover.
- (43) De andre gruppene som fikk fagbrevtillegg etter Bussbransjeavtalen, blant annet renholdere, hadde ikke fagbrev fra tidligere. Det ble dermed den samme mekanisme som gjaldt for dem, at tillegget ble gitt for ny kompetanse.
- (44) Kravet om fagbrevtillegg i Funksjonæroverenskomsten var fremmet som del av bestemmelsen om vurdering av lønn i forbindelse med endret ansvar og kompetanse i overenskomsten punkt 4.4. Det kan ikke legges vekt på at bestemmelsene om fagbrevtillegg til slutt kom inn i punkt 4.2 Lønssystem. Dette hadde ikke betydning for innholdet i og formålet med tillegget. Det var heller ingen diskusjon om endringen fra punkt 4.4. til 4.2.
- (45) Med saksøkers tolkning vil ikke fagbrevtillegget bli et tillegg for kompetanseheving, men et skjult lønnstillegg.
- (46) For funksjonærene som hadde fagbrev før 1. april 2016, var dette hensyntatt i den individuelle lønnsfastsettingen. Saksøkers forståelse vil lede til at en gruppe ansatte får betalt to ganger for det samme fagbrevet. Det har ingen betydning i denne sammenhengen at de fikk fagbrevtillegg etter Bussbransjeavtalen. Det er det samme bussfagbrevet som det kreves å få betalt for en gang til.

- (47) Praksisen med at fagbrevtillegg inkluderes i den individuelt fastsatte lønna fremkommer nå uttrykkelig av arbeidsavtalene som brukes for funksjonærer i Nettbuss.
- (48) Det var ikke en presis formulering av uenigheten mellom partene gjennom tvisteforhandlingene. Spørsmålet som Arbeidsretten skal ta stilling til er likevel om bestemmelsen skal gis tilbakevirkende kraft. Det er ingen støtte i forhandlingene for at det var meningen. Arbeidstakersiden ville vært nærmest til å klargjøre at dette var deres standpunkt.
- (49) Saksøkers påstand om tariffstrid er unødvendig og tilfører ikke saken noe nytt, utover hva som vil bli resultatet dersom Arbeidsretten gir saksøker medhold i påstanden punkt 1.
- (50) Det er nedlagt slik påstand:
«De saksøkte frifinnes.»
- (51) **Arbeidsrettens merknader**
- (52) Spørsmålet for Arbeidsretten er om bestemmelsen om fagbrevtillegg til individuell lønn etter Funksjonæroverenskomsten skal få virkning for ansatte med relevante fagbrev fra før 1. april 2016. Hvorvidt de aktuelle fagbrevene er relevante for stillingene er ikke et tema for Arbeidsretten.
- (53) Arbeidsrettens flertall, dommerne *Wahl, Jarbo, Rieber-Mohn, Solbakken og Rasmussen*, er kommet til at saksøker må gis medhold, og vil bemerke:
- (54) I lønnsoppgjøret i 2016 fikk Funksjonæroverenskomsten punkt 4.2 bestemmelser om tillegg for fagbrev både til minstelønnsattsene og til individuell lønn. Punkt 4.2 inneholder ingen særskilt regulering av virkningstidspunktet for disse tilleggene. Tvisten omfatter ikke virkningstidspunktet for fagbrevtillegget til minstelønnsattsene. Partene er enige om at dette skulle gjelde for alle bestående arbeidsforhold, det vil si ikke avgrenset til ansatte med fagbrev oppnådd etter 1. april 2016. Når ordlyden i bestemmelsen ikke gir holdepunkter for at det gjelder ulike virkningstidspunkt for disse tilleggene, må det kreves andre klare holdepunkter for en slik løsning.
- (55) Saksøker anfører at formålet med å kreve fagbrevtillegg etter Funksjonæroverenskomsten var i større grad å likestille bussjåfører som lønnes etter Bussbransjeavtalen og funksjonærer som lønnes etter Funksjonæroverenskomsten. Samtidig skulle fagbrevtillegget sikre at det ble opprettholdt en viss lønnsforskjell mellom bussjåfører og

de aktuelle funksjonærstillingene. Lønnsøkning knyttet til kompetanseheving var trukket frem særskilt i kravsdokumentene i forkant av meklingen i 2016.

- (56) Kravet om fagbrevtillegg gjaldt «ansatte med fagbrev». En slik formulering kan etter flertallets syn ikke tas til inntekt for at det bare skulle omfatte arbeidstakere som i fremtiden vil få fagbrevkompetanse.
- (57) Kravet ble opprinnelig fremmet til Funksjonæroverenskomsten punkt 4.4, som blant annet gjelder lønnsjustering ved endring av kompetanse i tariffperioden. Saksøkte anfører at dette måtte forstås både som at arbeidstakersiden mente at tillegget skulle gjelde fremover, og at arbeidsgiversiden hadde grunn til å forstå kravet på en slik måte. I løpet av meklingen ble fagbrevtillegget tatt inn i punkt 4.2 om lønnsystem. Vitneførselen for Arbeidsretten tyder imidlertid ikke på at det har vært en bevissthet rundt denne endringen fra noen av partene. Flertallet finner derfor ikke å kunne legge vekt på dette.
- (58) Arbeidsrettens flertall vil i den sammenheng bemerke at punkt 4.2 og punkt 4.4 i Funksjonæroverenskomsten er prinsipielt forskjellige bestemmelser. I punkt 4.2 heter det at «[d]et tilstås et fagbrevtillegg», det vil si at det er tillegg man har krav på hvis vilkårene for øvrig er oppfylt. Etter punkt 4.4 skal det derimot «foretas en fortløpende vurdering av lønn», det vil si at man etter denne bestemmelsen ikke har et uttrykkelig krav på lønnsjustering.
- (59) Bevisførselen for Arbeidsretten tyder ikke på at noen av partene tok opp spørsmålet om særskilt virkningstidspunkt for fagbrevtillegget under meklingen. På grunnlag av vitneforklaringer kan det legges til grunn at det ikke ble brukt mye tid på å diskutere noen deler av Funksjonæroverenskomsten. Det ble opplyst at partene i hovedsak avventet resultatet fra meklingen om Bussbransjeavtalen og at det etter at dette forelå, var lite rom for å diskutere endringer i Funksjonæroverenskomsten.
- (60) Fagbrevtillegg var for øvrig også tema i forhandlinger og mekling om Bussbransjeavtalen, og i denne overenskomsten kom det blant annet inn fagbrevtillegg for renholdere. Heller ikke for disse fastsetter bestemmelsen et særskilt virkningstidspunkt. I sin partsforklaring uttalte HR-direktør i Nettbuss Kristin Flagstad, at det ikke var noen renholdere med fagbrev fra tidligere, men at tillegget uansett ville blitt gitt til alle renholdere med fagbrev.
- (61) Flertallet mener det må tillegges vekt at Nettbuss og Spekter under tvisteforhandlingene i saken her ikke påberopte seg virkningstidspunktet som grunnlag for å avslå krav om fagbrevtillegg. Det bemerkes i den sammenheng at spesialrådgiver i Spekter Frode Lillerovde deltok i meklingen da bestemmelsen kom inn i overenskomsten. Han deltok

også i tvisteforhandlingen mellom Spekter og LO Stat i vår sak. Dersom arbeidsgiversiden mente at det var klart allerede da bestemmelsen kom inn i overenskomsten at den bare skulle gjelde for fagbrev oppnådd etter 1. april 2016, burde dette standpunktet kommet frem på et tidligere tidspunkt i vår tvist. Hovedanførselen i tvisteforhandlingene var at de aktuelle arbeidstakerne ikke hadde krav på tillegget fordi de manglet relevant fagbrev og at fagbrev ikke var et kompetansekrav. Heller ikke e-postkorrespondansen knyttet til forlikstilbudet fra Spekter dreier seg i utgangspunktet om spørsmålet om virkningstidspunkt. Dette støtter opp under at det ikke hadde vært noen oppmerksomhet rundt spørsmålet om virkningstidspunktet før etter at det ble tatt ut stevning i vår sak.

- (62) Saksøkte har anført at dersom saksøker gis medhold, vil det samme fagbrevet gi dobbelt uttelling for funksjonærer med fagbrev fra før 1. april 2016. I følge saksøkte reflekteres fagbrevtillegget i den individuelle lønnsfastsettelsen for arbeidstakerne som tidligere var bussjåfører og hadde fagbrevtillegg etter Bussbransjeavtalen. Arbeidsrettens flertall mener at dette synspunktet ikke kan føre frem. De aktuelle arbeidstakerne har skiftet stilling og gått fra en overenskomst til en annen. Det er etter flertallets mening ikke naturlig å hevde at man drar med seg lønnslementer fra den tidligere overenskomsten til den nye, selv om det i et system med individuell avlønning tas utgangspunkt i tidligere lønn. Dette må gjelde selv om overgangen skjer innenfor samme virksomhet, og det således er en nærhet mellom overenskomstene. Flertallet bemerker at det uansett ikke er lagt frem dokumentasjon for hva som faktisk inngikk i lønnsfastsettelsen i forbindelse med at de konkrete arbeidstakerne gikk fra å være bussjåfører til å bli teamledere, trafikkledere og bemanningsledere.
- (63) Saksøkte bekreftet under hovedforhandlingen at det samme virkningstidspunktet for fagbrevtillegget vil bli lagt til grunn for alle ansettelser innenfor Funksjonæroverenskomstens virkeområde. Det vil for eksempel bety at nye ansatte med fagbrev fra før 1. april 2016 ikke vil ha rett til fagbrevtillegg til den individuelt fastsatte lønna, selv om de ikke kommer fra Nettbuss og har vært lønnet etter Bussbransjeavtalen. I slike tilfeller er det mindre relevant å snakke om dobbelt uttelling for samme fagbrev. Så langt Arbeidsrettens flertall kan se, vil argumentet om dobbelt uttelling for samme fagbrev bare gjøre seg gjeldende for ansatte i Nettbuss med fagbrev fra før 1. april 2016 og som ble ansatt i en funksjonærstilling før dette tidspunktet. Saksøktes standpunkt vil også bety at nyansatte med fagbrev fra tiden etter 1. april 2016 vil kunne ha krav på høyere lønn enn kolleger med samme bakgrunn og kompetanse, men med fagbrev fra før dette tidspunktet.

Flertallet finner det lite sannsynlig at partene har ment å innføre en slik lønnsmessig forskjellsbehandling.

- (64) Arbeidsrettens flertall er enig med saksøker i at det ikke er snakk om tilbakevirkning selv om fagbrevtillegget også gis virkning for arbeidstakere med fagbrev fra før 1. april 2016. Det er her ikke snakk om å utbetale tillegget før fra 1. april 2016.
- (65) Begge parter har vist til praksis fra Arbeidsretten som de mener støtter sitt syn, jf. blant annet ARD-1993-55 og ARD-1993-132, og har på dette grunnlag anført at den andre parten burde ha klargjort at man mente at bestemmelsen i punkt 4.2 skulle forstås på en avvikende måte. Etter flertallets mening er denne praksisen ikke relevant for vår sak.
- (66) Arbeidsrettens mindretall, dommerne *Nordlie* og *Erlimo* er kommet til at saksøker må gis medhold, og vil bemerke:
- (67) I tråd med et generelt rettslig prinsipp kan nye ytelser først bli aktuelle for nye tilfeller som inntreffer etter at en tariffbestemmelse er trådt i kraft, jf. ARD-1993-55 og ARD-1993-132. Dersom saksøkers forståelse legges til grunn betyr det at fagbrevtillegget gis tilbakevirkende kraft.
- (68) Ved overgang fra en stilling til en annen vil det alltid bli tatt utgangspunkt i den lønna man hadde i den stillingen man kom fra. Når arbeidstakerne fikk en vesentlig høyere individuell lønn, må det legges til grunn at fagbrevtillegget var inkludert i lønnsfastsettelsen, også ved overgang til ny overenskomst. Minstelønnsgarantien i overenskomsten punkt. 4.2 vil ellers ikke ha mening. Dersom også disse arbeidstakerne skulle få fagbrevtillegget som ble forhandlet frem i 2016, vil det gi dobbelt uttelling for det samme fagbrevet.
- (69) Mindretallet legger også stor vekt på at kravet om fagbrevtillegg opprinnelig ble fremmet til punkt 4.4 i overenskomsten. Det peker mot at det var et krav som skulle gjelde godtgjøring for ny kompetanse. Da bestemmelsen til slutt kom inn i punkt 4.2 burde arbeidstakersiden klargjort at dette faktisk innebar en realitetsendring i forhold til det opprinnelige kravet ved at det også skulle ha virkning for allerede avlagte fagbrev.
- (70) *Arbeidsretten* er enig i saksøktes anførsel om at punkt 2 i saksøkers påstand ikke har selvstendig betydning i tillegg til påstanden punkt 1.
- (71) Etterbetalingskravet er ikke omstridt dersom saksøker får medhold i tolkningsspørsmålet. Arbeidsretten tar etterbetalingskravet til følge i henhold til saksøkers påstand.
- (72) Etter dette avsies dom på grunnlag av flertallets standpunkt for saksøkers påstand punkt 1 og 3.

(73) Dommen er avsagt med slik dissens som fremgår foran.

SLUTNING

1. Funksjonæroverenskomsten del B punkt 4.2 er slik å forstå at personer med relevant fagbrev ervervet før 1. april 2016 også omfattes av bestemmelsen om fagbrevtillegg.
2. Aktuelle teamledere, trafikkledere og bemanningsledere ved Nettbuss AS får etterbetalt fagbrevtillegg fra 1. april 2016, jf. punkt 1.

Jakob Wahl
(sign.)

Eli Mette Jarbo
(sign.)

Georg Fredrik Rieber-Mohn
(sign.)

Tor-Arne Solbakken
(sign.)

Kim Nordlie
(sign.)

Unni Rasmussen
(sign.)

Karin Erlimo
(sign.)

Rett utskrift bekreftes: